

pontjából a BM TOP részben önálló költségvetési szervévé vált.

Az intézet szervezete is tagoltabb lett:

- Főigazgatói Hivatal,
- Oktatási és Továbbképzési Intézet,
- Tűzvédelmi Kutatóintézet és a
- Gazdasági Hivatal.

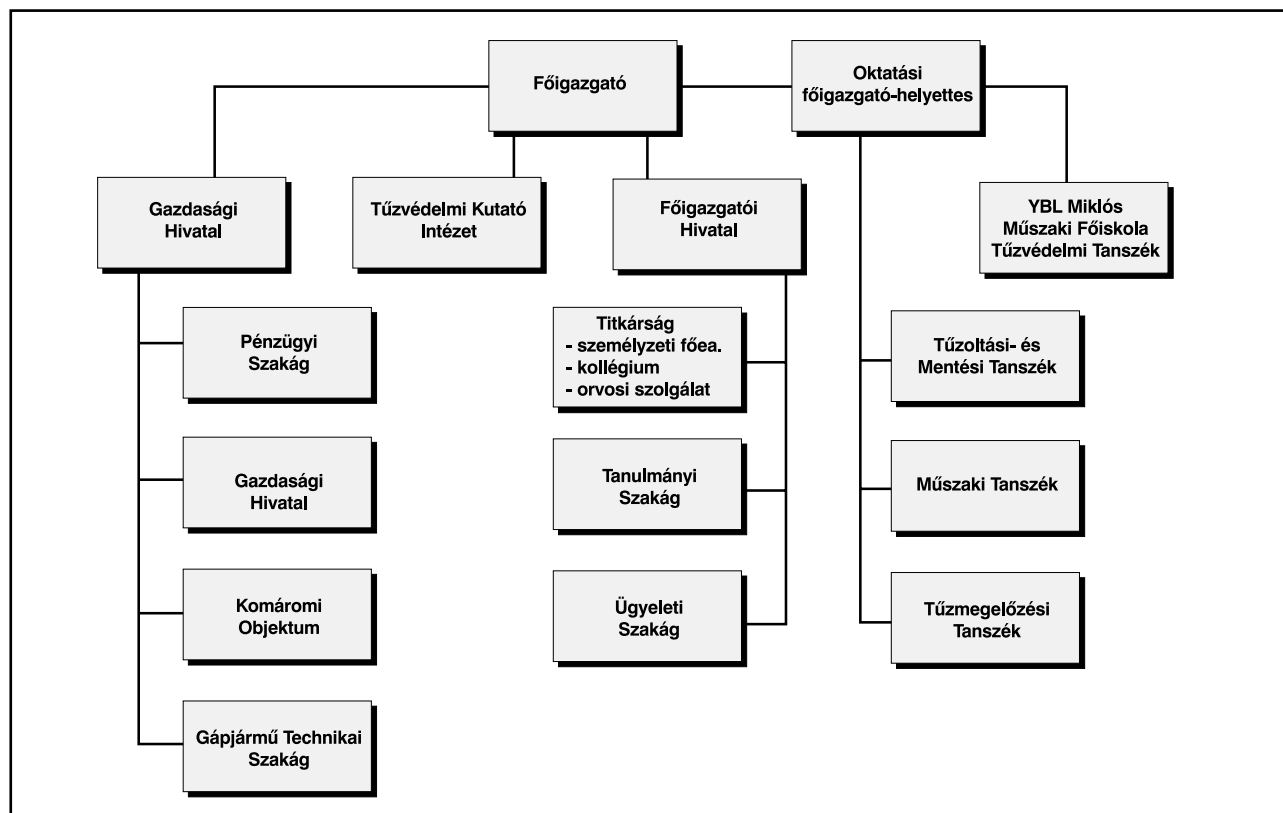
7.1. Szervezeti változások 1991–1998 között

1991-ben döntést hoztak a tűzoltó képzés át-szervezéséről. A hatékonyabb oktató és kutató munka érdekében három eddig egymástól független, de a BM TOP irányítása alatt álló szervezetet, (Tűzvédelmi Kiképző Intézet, Tűzvédelmi Kutató Intézet, Ybl Miklós Műszaki Főiskola Önálló Tűzvédelmi Tanszéke) egy intézet keretébe vonták össze.

Az intézet neve BM Tűzvédelmi Oktató és Kutató Intézet (BM TOKI) lett, amelynek élére főigazgatót neveztek ki. Irányítását közvetlenül a BM TOP parancsnok-helyettese látta el. Gazdálkodás szem-

A szervezeti egységek élén igazgatók, illetve igazgatói jogállású vezetők álltak.

További változásokat hozott az 1993-as esztendő, mert az év közepén összevonták a tűzoltóság és a polgári védelem országos irányító szerveit. Ennek következtében a polgári védelmi képzés és felkészítés központi feladatait is az intézet látta el. Új elnevezése: BM Tűz és Polgári Védelmi Intézet, tükrözte a tevékenységi körét. Az intézethez kapcsolták a Tűzoltó Múzeumot és a Tűzoltózenekart. A feladatkörökre figyelemmel ötéves átfogó terv készült, amely megfogalmazta a két szakterület képzésének, továbbképzésének és kutatási tevékenységének átformálásával kapcsolatos elgondolásokat.

A BM TOKI szervezeti sémája (1991)

Német delegáció látogatása a laboratóriumban

A Főigazgatói Hivatal látta el a belső koordinációt, a főigazgatói értekezletek, döntések, előterjesztések előkészítését.

Az Oktatási Intézet irányítása alá tartoztak a

- Tűzoltási és Kárelhárítási Tanszék,
- Tűzoltó Műszaki Tanszék,
- Tűzmelegelőzési Tanszék,
- Katasztrófavédelmi Tanszék,
- Lakosságvédelmi Tanszék, valamint a
- Tanulmányi Osztály, amely ekkor az iskolai képzés oktatás szervezési feladatait látta el.

A Továbbképzési Intézet szervezeti egységei a

- Tanfolyami Osztály,
- Képzési és Módszertani Osztály és a
- Területi Osztály voltak.

Ezek végezték a tűzoltó és a polgári védelmi továbbképzések és szakmai tájékoztatók, valamint az informatikai oktatás szervezését, a területi képzések felügyeletét. Az Oktatási Intézet tűzoltó tanszékei a Laktanya utcában, míg a polgári védelmi tanszékei,

valamint a Továbbképzési Intézet Pécelen működtek. Ez a széttagoltság, és a jelentős távolság nagyon megnehezítette a feladatok összehangolását és folyamatos ellátását.

Az Ellátási Igazgatóság feladatköre jelentősen bővült a péceli objektum, a múzeum és a zenekar intézethez kerülésével. A sok objektum, amelyek többsége felújításra szorult, olyan többletfeladatot jelentett, amelyet csak feszített túlmunkával lehetett elvégezni.

A jogelőd szervezetek feladataikat 265 fővel látták el. Az új szervezet létrehozásakor ez a létszám 34 fővel csökkent.

A gyakorlati képzés feltételeit javította, hogy a honvédségtől átvett Hatvan-Nagygyombos gyakorlótéren megkezdődött a tűzoltási- műszaki mentési feladatok végzésére alkalmas gyakorlópálya folyamatos kialakítása és használatba vétele. Nagytarcsán működött a pszichikai felkészítést szolgáló pálya, amelyet nemcsak a képzésre vettek igénybe, hanem itt végezték a készenléti szolgálatot ellátók pszichikai állapotfelmérést is. Az objektumokban történt az YMMF tűzvédelmi- szakos hallgatónak gyakorlati képzése is.

Kiállításra váró muzeális szerek

1995 márciusában egy kisebb belső átszervezés történt. Az oktatási profilok egyértelműbbé váltak azáltal, hogy a tűzoltó képzés és továbbképzés szakmai irányítása a Tűzoltó Oktatási Intézethez, míg a polgári védelmi képzés és továbbképzés szakmai irányítása a Polgári Védelmi Oktatási Intézethez került.

A képzések és továbbképzések szervezését mindkét képzési profil esetén az összevont szervezetként létrejött Tanulmányi Osztály végezte.

Új állománytábla kiadására 1996 januárjában került sor, amely jórészt a fenti változásokat regisztrálta. Az intézet állománytábla szerinti létszáma 226 főre csökkent.

A Magyar Tűzoltó Szövetség beadványa alapján 1995-ben az Alkotmánybíróság döntött a tűz és a polgári védelem irányításának szétválasztásáról. Az intézet életében erre 1997 januárjában került sor.

Jelentős módosítást hozott, hogy az irányítást a Belügyminisztérium vette át. Ezt a jogkört az önkormányzati helyettes államtitkár gyakorolta. Ezzel párhuzamosan önálló költségvetési szervvé vált.

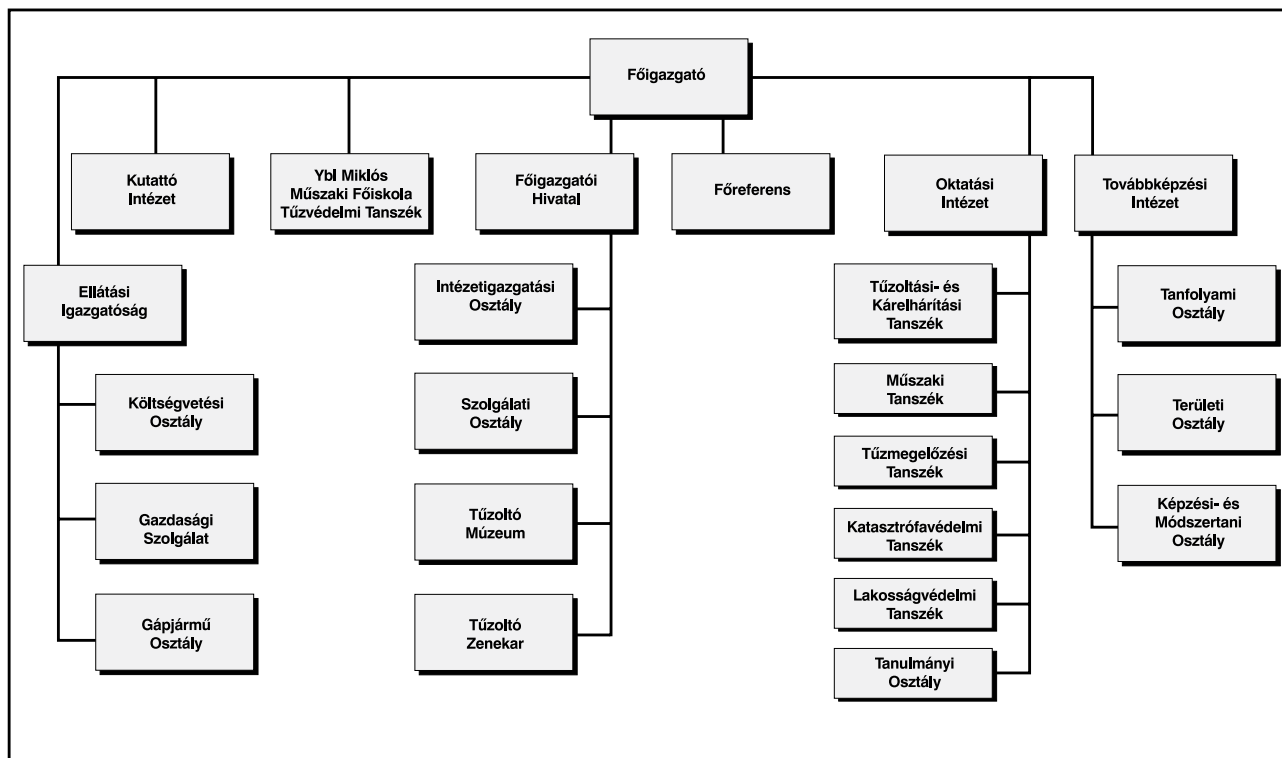
Az országos parancsnokságokkal a kapcsolattartás nehezebb lett, az információcsere lelassult.

1997. január 1-jén megtörtént az intézet egyik legnagyobb szervezeti átalakítása. A Belügyminisztérium vezetése a tűzoltó és a polgári védelmi képzés szétválasztása mellett döntött. Ezzel együtt a Tűzvédelmi Kutatóintézetet is megszüntették.

Az Ybl Miklós Műszaki Főiskola Tűzvédelmi Tanszéke a tanintézetből kiválva, közvetlenül a BM TOP irányítása alá került. Az új szervezet neve BM TOP Tűzvédelmi Kiképző Intézetre változott. Irányítása újból az országos parancsnoksághoz került,

A tűzoltózenekar előadása

A BM Tűz- és Polgári Védelmi Intézet szervezeti sémája (1993)

de költségvetésileg önálló maradt. Az intézet vezetését igazgató vette át.

A BM TOP TKI törzsének létszáma 156 főre csökkent, amelyhez még a 150 hallgatói státusz került át a BM TOP-tól.

Az intézetben kezdte meg a működését 5 fős létszámmal a Tűzvédelmi Vizsgáló Laboratórium, amely a korábbi Tűzvédelmi Kutatóintézet laboratóriumait használta.

7.2. A tűzoltó és tűzvédelmi képzés megváltozott rendszere

A BM TOP 1991-ben adta ki a Tűzoltóság Tanulmányi Szabályzatát.

A szabályzat alkalmazkodva a megváltozott viszonyokhoz keret jellegű volt, nagyobb mozgásteret biztosított a parancsnokok részére. Az iskolai képzések egymásra épültsége megmaradt, de a képzési szakok közötti átfedés, valamint a képzési szintek száma csökkent. A képzési rendszer nyitott, a beiskolázási feltételek megléte esetén bármelyik szinten be lehetett kapcsolódni a szakképzésbe, illetőleg az a legalsó szintről is végigjárható lett.

A hivatásos tűzoltók szakmai képzésének szintjei a következők voltak:

Hathetes alapfokú tűzoltóképző tanfolyam. A képzés a területi tűzoltó-parancsnokságokon, döntően megyei szervezésben folyt, központilag kidolgozott tematika alapján. Bármilyen beosztásba tervezett tűzoltónak a próbaidő alatt el kellett végeznie a szakot, a külön próbaidős felkészítés és vizsgáztatás megszűnt. Az egységes követelmények érvényesítése érdekében az intézet részt vett a tanfolyamok előkészítésében, a vizsgák lebonyolításában.

Tűzoltó alapismereti képzés. Azok részére, akiknek a tűzoltó szakmai iskolai végzettséget nem írták elő, biztosította az alapvető ismeretek elsajátítását.

A vizsgára való felkészüléshez 100 óra állt rendelkezésre egyéni tanulás és konzultáció formájában. A beosztott állomány részére a vizsgát a megyei, fővárosi, tűzoltó-parancsnokságok, a tisztii állomány részére a BM TOKI szervezte.

Tűzoltó szakmunkásképzés. Olyan tűzoltó szakemberek képzését határozta meg célként, akik önálló feladat végrehajtásra, illetve egy-egy raj tűzoltási-kárelhárítási tevékenységének irányítására voltak alkalmasak.

Szerelési gyakorlat

A képzés bemeneti feltétele meghatározott szakmákban szerzett szakmunkás-bizonyítvány, egyéves tűzoltói gyakorlat és az alapfokú tanfolyami képzettség volt. Az oktatás nappali és vegyes tagozatos, ill. vizsgára való felkészítés formájában történt.

Tűzoltó technikusképzés. E szak a tűzoltási szakterületen önálló munka és irányító tevékenység végzésére alkalmas szakembereket képzett. A szakmunkásképző szak elvégzése után egy éves, míg közvetlen az alapfokú képzés után két éves tanulást követően lehetett a képesítést megszerezni. Beiskolázási feltétel az érettségi bizonyítvány, az egy éves tűzoltói gyakorlat és az állományban való véglegesítés volt.

Állami felsőfokú végzettséggel felvételre kerülők tiszti átképzése. A tiszti átképzés ezzel újra az intézet feladatköre lett. Képzési célja megegyezett a technikusképző szakéval, de jóval koncentráltabb, intenzívebb volt annál, hiszen a szakra beiskoláztak magas szintű elméleti ismeretekkel és nagy tanulási rutinnal rendelkeztek. A képzési idő nappali

tagozaton hat hónap volt. Ezt követte hat hónapos gyakornoki szolgálat a tűzoltóság területi szerveinél, majd a képzés vizsgával zárult.

Posztgraduális képzés. Célja, hogy a szakmai alapképzés után felkészítse a tűzoltókat a beosztásuk ellátásához szükséges speciális ismeretekre. A vizsgált időszakban tűzvizsgálói és hírközpontkezelői képzéseket szerveztek. Több posztgraduális képzés (parancsnoki, gazdasági, stb.) előkészítése is elkezdődött, de ezek indítása a feltételek hiánya miatt elmaradt.

Műszaki tanfolyami képzés. A tűzoltóságnál rendszeresített speciális szakértelmet igénylő felszerelések és szerek kezelőinek felkészítését szolgálta. A feladatot az intézet a területi parancsnokságokkal illetve külső képző szervekkel megosztva végezte.

Tűzoltó üzemmérnök képzés. A képzés három éves nappali és négy éves levelező tagozaton, az Ybl Miklós Műszaki Főiskola tűzvédelmi szakán folyt. A főiskola elvégzése után a hivatásos szolgálatot teljesítőket hat hónapos gyakornoki szolgálatra vették fel.

A hivatásos tűzoltóság tagjainak továbbképzése.

- A készenléti állomány továbbképzése. Éves továbbképzési terv alapján napi 3–4 óra képzési időben az önkormányzati tűzoltóságok parancsnokai irányításával valósult meg. Havi bontásban elkészített tervben elméleti foglalkozásokon, szerelési gyakorlatokon, sport-foglalkozásokon sajátították el és gyakorolták be az ismeretanyagot, tartották szinten az állomány fizikai állóképességét.
- Központi szakmai tájékoztatók. A BM TOP szakmai osztályai igénye alapján a BM TOKI szervezte, az aktuális szakmai ismeretek feldolgozására, szükség szerinti gyakorisággal, általában 1–3 nap időtartamban.
- Központi szakmai továbbképzések. Új szakmai ismeretek, kutatási eredmények átadása érdekében szervezte az intézet. Évente két alkalommal hirdette meg a tanfolyami témákat a BM TOKI, figyelembe véve a parancsnokságok igényeit, érdeklődését. A továbbképzések időtartama 3–5 nap volt.

A fenti megoldással a rendszer hatékonyabbá vált, hiszen nem keveredett a két továbbképzési forma. Szakmai tájékoztatókat és továbbképzéseket a

megyei és az önkormányzati hivatásos tűzoltó-parancsnokságok is szervezhettek.

A periodikus szakmai szintfelmérés rendszerre a személyi állomány tudásszintjének, fizikai állapotának felmérését szolgálta volna, évenkénti gyakorisággal. 1992-ben szakterületekhez és beosztási szintekhez igazodva el- készült a szintfelmérés (elméleti, gyakorlati, fizikai) feladatrendszere és a lebonyolítására kiadandó parancsnoki intézkedés, a költségek és a szervezési gondok miatt azonban nem vezették be.

Önkéntes és vállalati tűzoltóságok tagjainak szakmai képzése.

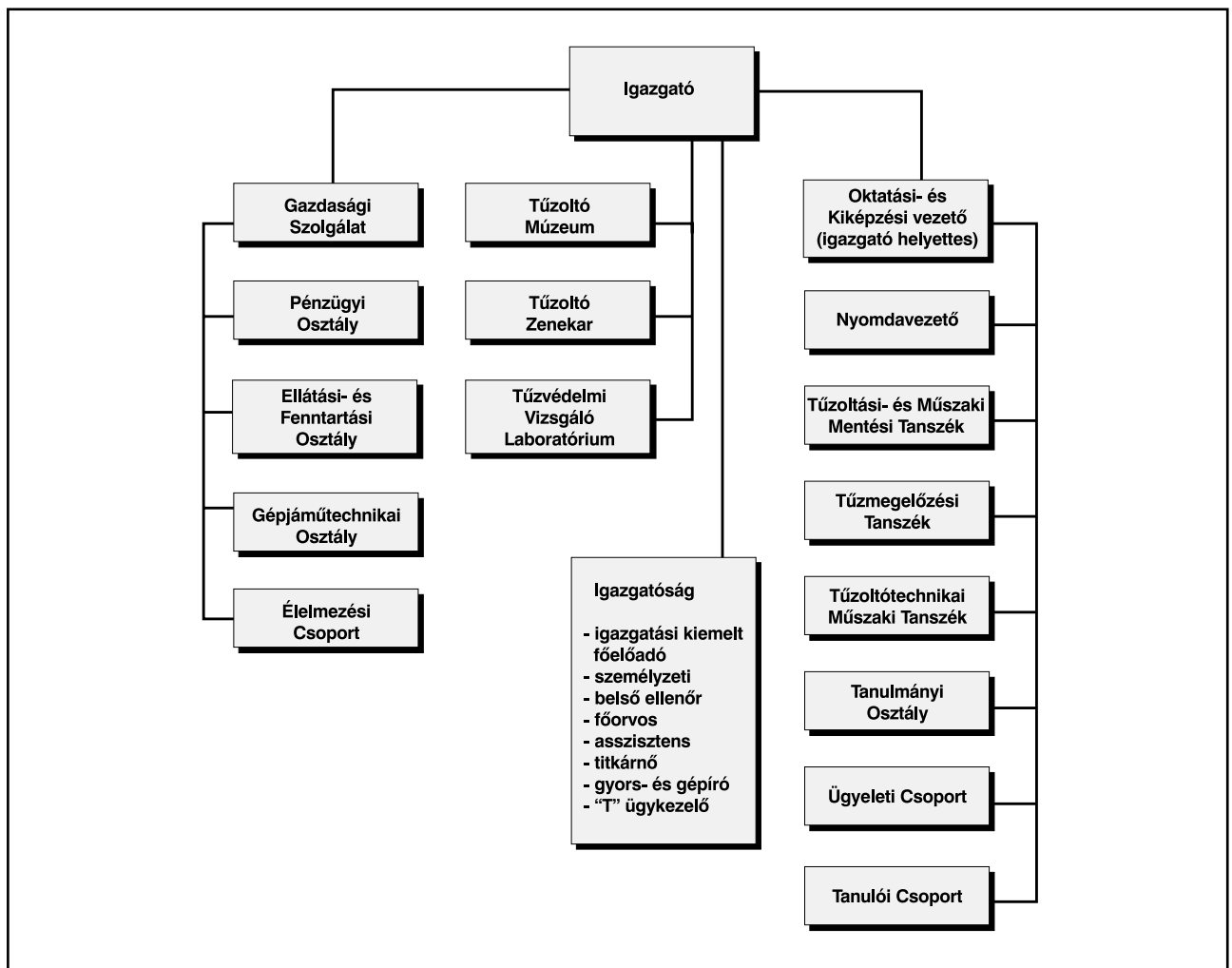
- A beosztotti állomány képzése. 30 órás tanfolyamon a megyei tűzoltó-parancsnokságok szervezésében, központi tematika alapján történt a felkészítés.

- A kiképzők képzése. A szak a többéves tűzoltói gyakorlattal rendelkező önkéntes és vállalati tűzoltók felkészítését szolgálta. Az intézetben levelező képzés formájában, 180 órás képzési idő alatt lehetett a képzettséget megszerezni.

- A tűzoltóparancsnokok képzése. Tíz hónapos levelező képzés biztosította a parancsnokok felkészítését a BM TOKI-ban.

Polgári tűzvédelmi szakemberek képzése

- Tűzvédelmi megbízotti tanfolyam. A munkáltató vagy vállalkozó szervezhetette, 30 órás képzési időben. A tematikát az illetékes hivatásos önkormányzati tűzoltóparancsnok hagyta jóvá. A BM szerveinek tűzvédelmi megbízotti tanfolyamait a BM TOKI szervezte.
- Alapfokú tűzvédelmi tanfolyam. Legalább 100 órás képzési idővel irányító szerv, vállalkozó,

A BM TOP Tűzvédelmi Kiképző Intézet szervezeti sémája

Szerkezelői gyakorlat

illetve hivatásos tűzoltóság szervezhette a képzést. A tanfolyam tematikáját az illetékes fővárosi, megyei tűzoltó parancsnokok hagyták jóvá.

- Középfokú tűzvédelmi tanfolyam. Legalább 200 órás tanfolyam, melyet a BM TOKI, illetve a vállalkozók és a hivatásos tűzoltóságok szervezettek. Órarendjét a BM TOKI által kiadott tanterv alapján kellett összeállítani. Végzettséget tanúsító bizonyítványt csak az intézet adhatott ki.
- Felsőfokú tűzvédelmi képzés. A képzés az Ybl Miklós Műszaki Főiskola Tűzvédelmi szakán folyt és tűzvédelmi üzemmérnöki képesítést adott. Az önkéntes és vállalati tűzoltóparancsnokok, valamint a tűzvédelmi szakemberek részére a fővárosi és megyei tűzoltó-parancs-

nokságok szervezettek szakmai tájékoztatókat és továbbképzéseket. Lehetőség volt arra, hogy az intézet által meghirdetett tanfolyamokon is részt vehessenek.

Összegzésként megállapítható, hogy a tűzoltóképzés és továbbképzés szakmai egységét az intézet biztosította, mert

- egy részüket saját szervezésben végezte,
- a mások által szervezetteknél
- elkészítette vagy jóváhagyta a tematikát,
- ellenőrizte az oktatást,
- meghatározott körben ellátta a vizsgáztatási feladatokat.

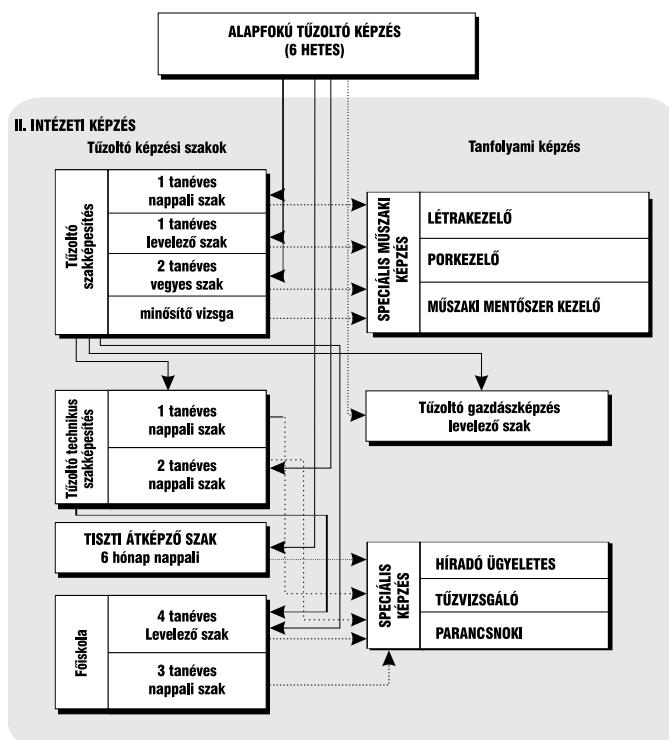
7.3. A tűzoltó és a tűzvédelmi szakemberképzés tapasztalatai a rendszerváltástól a tűzvédelmi törvényig (1990–1996)

Az 1990-1991-es tanév jelentős változást hozott az intézet életében. Ez a folyamat egyszerre három szinten zajlott le. Egyrészt a már bemutatott szervezeti változtatás, másrészt a képzési rendszer teljes átalakítása, harmadrészt pedig az új képzési dokumentumok kidolgozása jelentették az új működési rend kereteit. A harmadik volt a legnehezebb, hiszen ez jelentős szemléletváltást követelt. Míg korábban a képzés belterjes volt és a megszerzett képesítést csak a Belügyminisztériumon belül fogadták el szakmai végzettségként, az új képzési dokumentumok kidolgozásakor már az állami szakképzés rendszeréhez igazodtak. 1991-ben az Intézet szerződést kötött a Nemzeti Szakképzési Intézettel, hogy segítségükkel a tűzoltó szakmunkás és technikusképzés szakmai követelményei és tantervei elkészüljenek. Ezek alapján lehetett ugyanis az Országos Képzési Jegyzékbe (továbbiakban OKJ) való felvételüket kezdeményezni.

A körültekintő szakmai előkészítést követően benyújtott dokumentumok alapján az intézet engedélyt kapott, hogy kísérleti jelleggel az 1991–1992-es tanévtől beindítsa a két képzési formát.

A tűzoltó szakmunkásképző szak indításánál mindhárom lehetséges képzési formát (nappali, levelező, vegyes) kipróbálta az intézet. Bebizonyosodott, hogy a levelező képzés annak ellenére sem éri el a kívánt szintet, hogy a beiskolázott hallgatóknak már legalább öt éves tűzoltói gyakorlattal kellett rendel-

I. TERÜLETI TŰZOLTÓKÉPZÉS

Képzési rendszer 1991-ben

kezniük. Hasonló volt a helyzet a vegyes típusú (egy félév nappali és három félév levelező) képzésnél is.

A tűzoltó technikusképzés mindkét formája (egy éves és kétéves) is beváltotta a hozzá fűzött reményeket. A parancsnokok és az állomány körében a szakmunkásképzésre épülő képzési forma bizonyult népszerűbbnek.

Mindkét képzési szakra felvételi vizsgát követően lehetett bekerülni. A felvételin, majd a képzés során is a legnagyobb gondot a közismereti tárgyaknál mutatkozó ismerethiány jelentette.

A felvételizők egy része az orvosi vizsgálaton illetve a fizikai felmérésen sem érte el a kívánt szintet.

Az oktatási tapasztalatok valamint a végzettek beválási vizsgálatát követően a végleges dokumentumok elkészítésére már az 1993-ban megjelent szakképzési törvény alapján került sor.

Így 1993-tól a tűzoltó hivatás bekerült az állami-lag elfogadott szakmák közé, elsőként a belügyminisztériumban folyó szakmai képzések közül.

A korábbiakhoz képest új feladatot jelentett az intézet dolgozóinak és a megyei tűzoltó-parancsnokságok állományának is a hathetes alapfokú tűzoltó tanfolyamok indítása.

Egy hetes tanfolyamokon készítették fel a megyei tűzoltó-parancsnokságok azon szakembereit, akik a tanfolyamok szervezését végezték. A felkészítés alatt a tanfolyami hallgatókkal közösen dolgozták ki a szervezők az alapfokú tanfolyam órabontását és a tanfolyami szabályzatokat is. Így a résztvevők a pedagógiai kidolgozó munkáról is tapasztalatot szerezhettek.

A megyei parancsnokságok a helyi sajátosságaiknak megfelelően sok esetben kiegészítették a képzés ismeretanyagát. 1993-tól az alapfokú képzés kiegészült az egyhetes gépjárműfecskendő szivattyúkezelői tanfolyammal. A szivattyúkezelők felkészítését végző állomány részére rendszeresen módszertani felkészítéseket szervezett az intézet.

A kilencvenes években a kárelhárítási feladatok növekedésével párhuzamosan tovább nőtt a gépkezelői képzések iránti igény. Nehézséget jelentett, hogy a gépkezelői képesítéshez kötött géptípusoknál csak az oktatást végezhetette az intézet, de a vizsgáztatási jogot nem kapta meg.

nem kapta meg.

1995-ben sikerült az Ipari és Kereskedelmi Minisztériummal megállapodást kötni a nehézgépkezelői vizsgák vonatkozásában. Miután szakképzésről volt szó, a képesítés megszerzését igazoló bizonyítványt az intézet állította ki. 1997-ben a BM TOP TKI újabb pályázaton elnyerte a gépkezelői képzések vonatkozásában a vizsgaszervező központi funkciót, de a gépkezelői jogosítvány kiadási jogot nem.

A folyamatos meghirdetés ellenére az önkéntes és vállalati tűzoltó képző szakok iránt mérsékelt érdeklődés mutatkozott. Ennek oka egyrészt az volt, hogy nem kapta meg az önkéntes mozgalom a fejlődéséhez szükséges erkölcsi és anyagi támogatást, másrészt nem volt aki fedezze a kieső munkaidő utáni bért és egyéb költséget.

A Magyar Tűzoltó Szövetség újjáalakulását (1990) majd érdemi megerősödését követően élénkült meg országosan az önkéntes mozgalom, ami érezhető volt a képzési igények növekedésén is. Több megyében kihelyezett képzés formájában került sor önkéntes parancsnoki szak indítására.

A privatizáció előre haladtával az állami tűzoltó egységeket a nagy ipari üzemekben felszámolták és

Szerelési gyakorlat

helyüket a különböző szervezeti formában működő vállalati tűzoltóságok vették át. A megnövekedett képzési igény kielégítésére hathetes alapfokú tűzoltóképző, valamint műszaki tanfolyamokat szervezett az intézet, és biztosította, hogy a szakmai alapképzést biztosító szakokra is beiskolázhatók legyenek a vállalati és az önkéntes tűzoltók.

1992-ben a BM TOKI kidolgozta az alap- és a középfokú tűzvédelmi előadói szakok szakmai és vizsgakövetelményeit, valamint tanterveit. A következő évben kerültek be a képzési szakok (Tűzvédelmi előadó I. és II. elnevezéssel) az OKJ-be. Az intézet – mint vizsgaszervező központ – felügyelte a képzést és szervezte a szakmai vizsgákat. Az Országos Munkavédelmi Képző és Továbbképző Intézettel a BM TOKI közös tűz- és munkavédelmi alap- és középfokú tanfolyamokat szervezett.

Átmenetileg a polgári védelmi képzés is az intézet feladatát képezte. A polgári védelemnek nem volt iskolaszerű képzési rendszere, ezért elkezdődött az alapfokú, középfokú és felsőfokú polgári védelmi oktatás képzési dokumentumainak összeállítása Az OKJ-be való felvétel érdekében azt felterjesztették jóváhagyásra, azonban az intézet feladatköréhez megváltozása miatt az eljárás félbeszakadt.

7.4. A tanórán kívüli tevékenységek alakulása a kilencvenes években

A tanórán kívüli ismeretszerzés és a szabadidő hasznos eltöltésének lehetőségei ebben az évtizedben is adottak voltak a hallgatók részére, bár a korábbi időszakhoz képest hangsúlyeltolódások történtek.

Az évtized elején a hallgatók továbbra is elláttak készenléti szolgálatot. Ezen időszakban a szárazság idején keletkező bozót és erdőtüzek felszámolása komoly erőpróba elé állította a fővárosi és pest megyei tűzoltóságok állományát és technikáját. E tüzek felszámolásából kivette részét az intézet vonulós szolgálata is.

Az 1993-ban történt átszervezés után a készenléti szolgálat szervezése megszűnt, mert a tanítási időben a vonulások csökkentették a képzés hatékonyságát, a hétfégi eltávazások, a vizsgaidőszakok és a szünetek miatt a szolgálat csak időszakos lehetett. Gondot jelentett a vonulások költségkihatása és a riasztott szerek oktatásból kiesése is.

A fővárosi tűzoltóságnál a hallgatók továbbra is elláttak a képzési rendszerbe épített gyakorló szolgálatot. Annak ellenére, hogy az intézet mindenkori vezetése a legfontosabbnak a hallgatók szakmai ismereteinek bővítését tartotta, a létszámgondok miatt kénytelen volt őket az őrszolgálati feladatok ellátásába bevonni. Ez különösen a két objektumban való megosztott képzés miatt jelentett terhet az állomány részére.

A szakköri foglalkozások továbbra is a szakmai ismeretbővítést szolgálták.

A kutató intézet integrálódásával a lehetőségek tovább szélesedtek. A hallgatók érdeklődéssel hallgatták a legújabb kutatási, fejlesztése eredményekről szóló tájékoztatókat.

A sportolás, a testmozgás lehetőségei tovább bővültek az intézetben. 1991 és 1993 között a sportpálya teljes felújítására, a X. épület mögötti teniszpálya kialakítására került sor. Ezzel a szabadidős sport mellett a tűzoltósport feltételei is javultak.

Ugyanakkor a privatizáció következtében megszűnt a hajógyári szigeti sportpályán a versenyekre való felkészülés lehetősége. A BM bajnokságokba egyre kevésbé tudtak a hallgatók bekapcsolódni, mivel azok elsődlegesen rendőr szakmai jelleget öltöttek. Az

OKJ-s képzések bevezetésével az országos tűzoltó versenyeken sem tudott csapattal indulni az intézet, mert a vizsgák egybeestek a versenyek idejével.

Megváltozott a közművelődési tevékenység súlypontja. A Közművelődési Bizottság továbbra is igyekezett a hallgatók szabadidejének eltöltését szervezni, de jelentősen csökkentek a pénzügyi lehetőségek. A szervezett és az intézet által finanszírozott színház és múzeum látogatások száma kevesebb volt, de bővült a szakmai és a közművelődési könyvtár állománya.

7.5. Az elhelyezési és a tárgyi feltételek alakulása

Az 1990-es évtized az elhelyezési és tárgyi feltételek területén nem hozta meg a kívánt eredményt. 1991-1992-ben megtörtént a Laktanya utcai objektumban a föld alatt lévő csatornarendszer és vízcsőrendszer felújítása és az új térburkolat kialakítása. Ezután azonban a felújítások évekre leálltak.

1993-tól a Laktanya utcai kollégium épülete már használhatatlanná vált, ezért a nappali képzés súlypontja a Tas Vezér utcába helyeződött át. A kollégium épületének felújítására a pénzügyi fedezet hiányában éveket kellett várni. Ez csak 1996-ban indult meg. Az épületre nyeregtető került, a nyílászárókat lecserélték, a külső homlokzatot levakolták, a teljes elektromos, víz és csatorna hálózatot kicserélték.

A kollégiumi épület átadása

Kétágyas szobákat alakítottak ki és két szobához készült egy vizesblokk. Szintenként tanulószoba, klubhelység, melegítő konyha, szekrényszoba tette még komfortosabbá a hallgatók életét. Az átépítéssel egy időben történt meg a távhőszolgáltatásról való áttérés az egyedi fűtésre és melegvíz ellátásra.

A kollégium épületének teljes felújítása ebben az időszakban még nem fejeződött be, mert az átalakítás nem érintette az épület földszintjét.

Az önkormányzati tűzoltóságok létrehozásakor a használatukban lévő és a működésükhöz szükséges ingatlanokat az önkormányzatok tulajdonába

Fizikai felkészítés a nagytarcsai gyakorlópályán (balra)
Orvosi vizsgálat a pszichikai gyakorlat után (jobbra)

adták. Ez a Tas vezér utcai objektum megosztását tette szükségessé az intézet és a Fővárosi Tűzoltóparancsnokság között.

A kilencvenes évek elejére a szigethalmi kísérleti telepet már teljesen körülvették az üdülőtelkek, így tűzoltási gyakorlatok, kísérletek tartására nem volt lehetőség. A környezetvédelmi hatóság előírta a terület szennyezőanyag mentesítését, ami 1997-ben több milliós ráfordítással valósult meg. Az intézetnek új gyakorlópálya és tűzkísérleti hely után kellett néznie.

Taksonynál az intézet hallgatóinak bevonásával került kialakításra két 100 négyzetméter területű égetőmedence 1992-ben. A környezetvédelmi hatóságok engedélye alapján egyre szigorodó feltételekkel folytak itt a tűzoltási gyakorlatok. Gyakorló területként használta az égető medencéket a Fővárosi Tűzoltóparancsnokság is.

A gyakorlópálya nem jelentett hosszú távú megoldást az égetési gyakorlatok tartására, mert teljes és szakszerű kiépítése hatalmas költséggel járt volna.

E tényezők hatására döntött úgy az intézet, hogy a Taksonyi gyakorlópályát nem fejleszti tovább. A kilencvenes évek elején sem állt olyan gyakorló terület az oktatási intézet, sőt az egész tűzoltóság rendelkezésére sem amely alkalmas lett volna a tűzoltási, műszaki mentési, taktikai gyakorlatok és kísérletek végrehajtására.

Hatvan-Nagygombos határában működött műszaki alakulat gyakorló területét kapta meg a BM TOKI gyakorlópálya kialakítására. A területen már kiépített tereptárgyak az alapjait képezhették egy későbbi komplex bázis kialakításának.

1997-ig megtörtént a terület bekerítése, gondnoki lakás épült, a gáz és vízellátást megoldották. Több nagyszabású terv is készült a gyakorló terület kiépítésére. Első lépésként 1997-ben a 100 négyzetméter alapterületű égető medence és a keletkező veszélyes anyag kezelésére szolgáló rendszer készült el. A beruházás részeként átadtak egy szociális épület is, amelyben egy tanterem, vizes blokk, orvosi rendelő, tanári szoba nyert elhelyezést. A további bővítés és fejlesztés tervei elkészültek, azonban megvalósításuk a következő évekre húzódott át.

A BM TOKI létrehozása után a gépjármű állomány bővítésére is szükség volt, mert az összevonás jelentős feladatbővüléssel járt együtt.

A gépjárműfecskenők és speciális tűzoltó gépjárművek mennyisége és választéka nem tudta a képzés igényeit kielégíteni. Továbbra is a fővárosi és

Tűzoltási gyakorlat a hatvani gyakorlópályán

Tűzoltási gyakorlat a hatvani gyakorlópályán

vidéki parancsnokságoktól kellett járműveket kérni a gyakorlatok megtartásához. Az önkormányzati tűzoltóságok létrejöttéig a fővárosi parancsnokság a gépjárműveit térítés nélkül tudta az intézet rendelkezésére bocsátani, de utána már csak a költségek átvállalásával nyílt erre mód.

Az új képzési szakok indítása és a tűzoltói munka területén bekövetkezett változások szükségessé tették a szakmai jegyzetek korszerűsítését. 1991-ben a tűzoltó szakmunkás és technikusképző szakok részére kiadásra kerültek a jegyzetek. 1994-ben elkészült az a kétkötetes jegyzet, amely az alapfokú tűzoltó tanfolyami hallgatók felkészülését szolgálta. Az alapfokú jegyzet nemcsak a tanfolyami hallgatók felkészülését segítette elő, hanem a szolgálatparancsnokok is hasznosan tudták felhasználni a készenléti állomány továbbképzésénél.

Ez volt az első jegyzet, amelynek a szerkesztése és nyomdai előállítás is az intézetben történt.

1991-től a X. épületben egy számítógépes szaktantermet rendeztek be. Tíz darab XT típusú számítógépet építettek be, fekete-fehér monitorral.

A tűzoltó technikusképző és tiszti átképző szakos hallgatók képzési anyagába építették be a számítástechnikai alapismereteket. Szakmai továbbképzések során a területi tűzoltóságok tagjai sajátíthatták el a számítógép kezelésének fortélyait. A szaktante-

rem kiépítésekor sem korszerű gépek hamar elavultak, ezért 1994-ben szükségessé vált a cseréjük. Ekkor a fekete-fehér monitorokat is színesek váltották fel.

1993-ban a tűz és polgári védelmi képzés összevonásával újabb számítógépes szaktanterem került az oktatás szolgálatába Pécelen. Itt tizenöt gép volt hálózatba kapcsolva. Számítástechnikai csoport létrehozásával folyamatossá vált az informatikai képzés és továbbképzés. 1997-ig három alkalommal is indult alapfokú szakmai képesítést adó informatikai oktatás. Ahogy a tűzoltóságok és a polgári védelmi parancsnokságok számítógéppel való ellátása fejlődött, egyre nőtt az igény a szövegszerkesztői és a táblázatkezelői tanfolyamok iránt.

A képzések folyamatossá váltak, ezeken évente több száz fő vett részt.

1996-ban a Laktanya utcai és péceli számítástechnikai képzés tárgyi feltételei tovább korszerűsödtek.

Az oktatástechnika terén a kilencvenes években a fő hangsúly a video technikára helyeződött. A profi stúdiók által gyártott videófilmek viszont olyan drágák voltak, hogy az intézet ezek beszerzését nem tudta finanszírozni. Be kellett rendezkedni a saját videófilmek gyártására. Első lépésként 1992-ben egy Sony HI-8-as típusú editáló és egy keverő videó berendezés került beszerzésre. Ezekkel az eszközökkel már a felvett videó anyagok szerkesztését meg lehetett valósítani.